

S · G · B · T · B ·

1 6 8 1

z. B. A. h

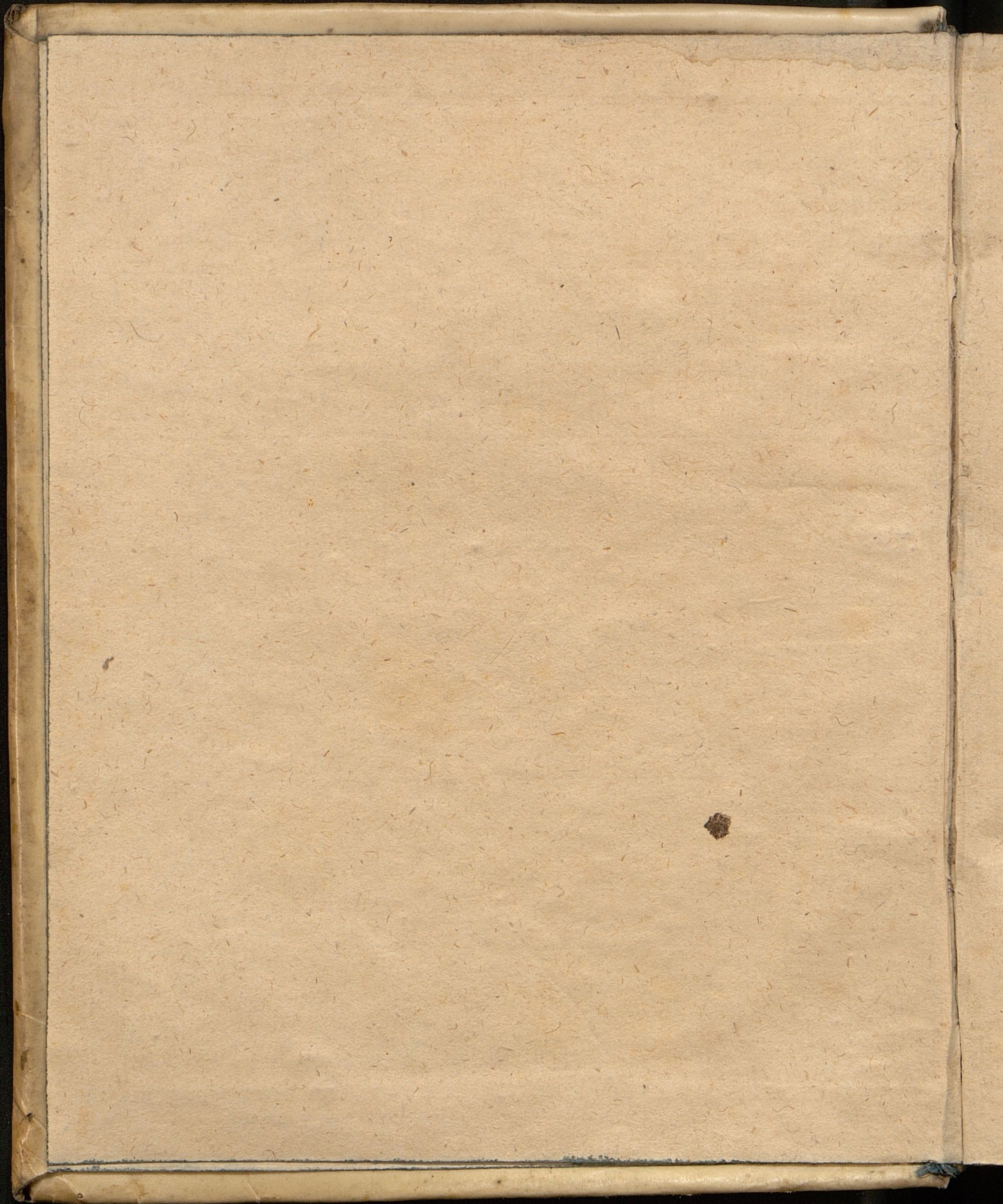
W. A.

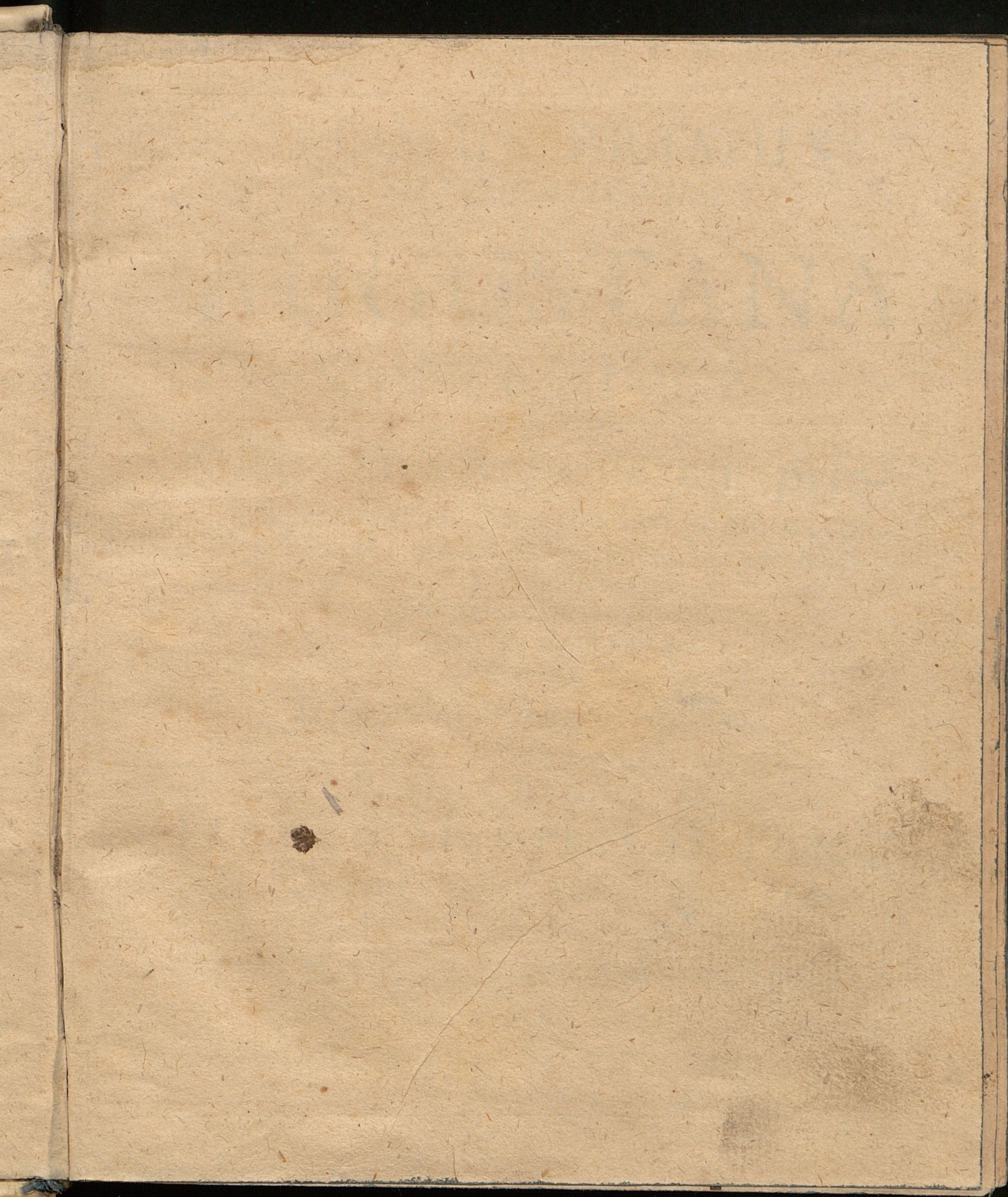
J. q. 259.

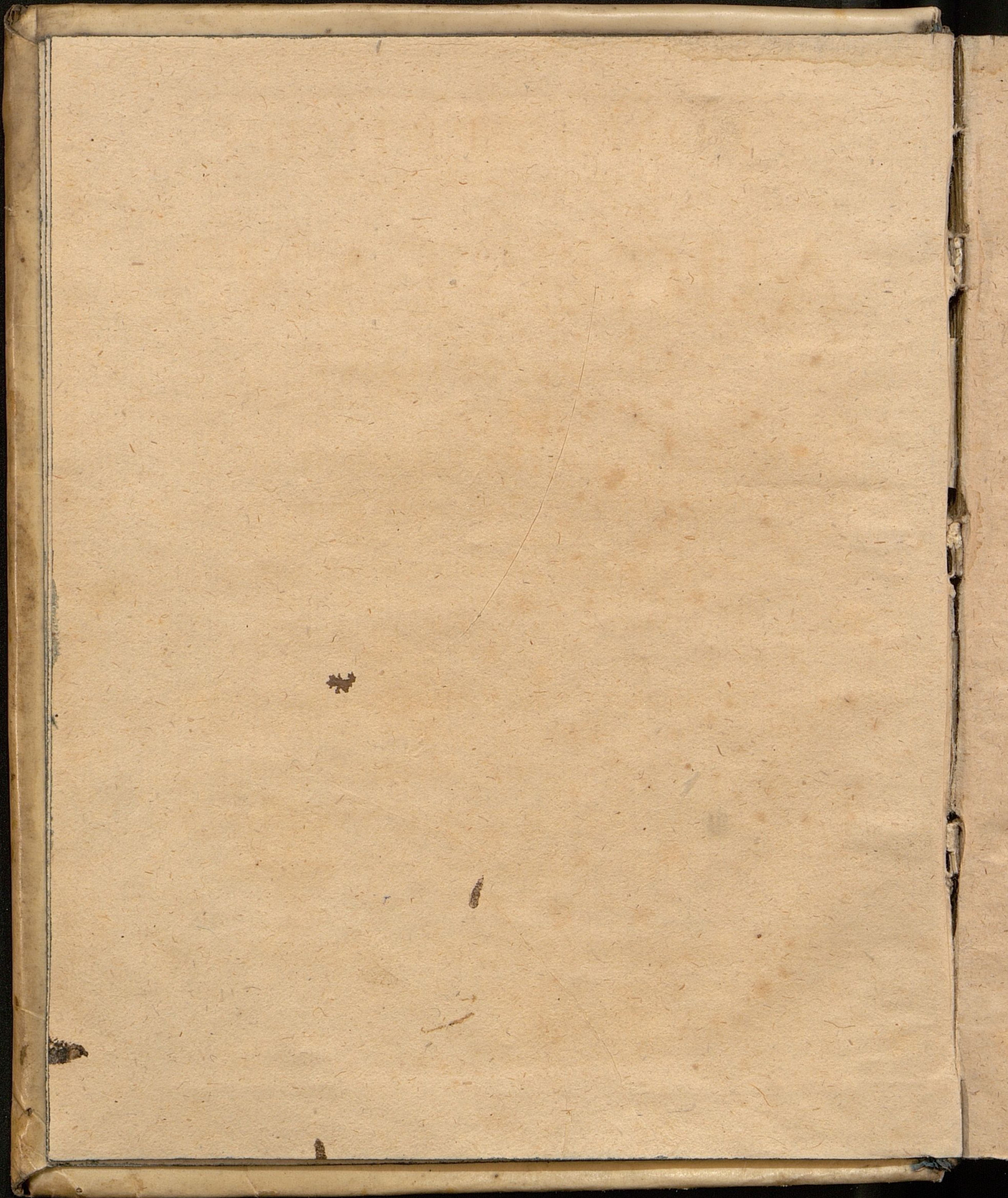

A.h

DISPUTATIO QUARTA
In Augustanam Confessionem
continens

ANTIΘΕΣΙΝ ARTICULI II.

De
PECCATO
ORIGINIS,

Proposita

In almâ VVittebergensium Academia,

PRÆSIDE

JACOBO MARTINI, SS. Th.

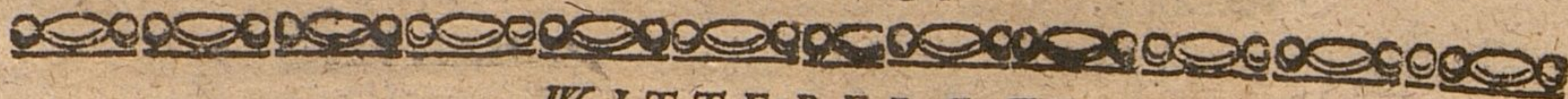
Doctore & Professore Publ.

RESPONDENTE

M. CHRISTOPHORO BULÆO

Kötzschenbrodâ-Misnico.

*Habebitur in Auditorio Collegii veteris
ad diem 31. Augusti.*

WITTEBERGÆ

Typis Hæredum SALOMONIS AVERBACH,
ANNO M DC XXVIII.

Duce Christo.

Continuatio.

Riore partem Articuli secundi Augustanae Confessionis de peccato originis, quâ nostrarum Ecclesiarum doctrina proponitur, disputatione tertiâ vidimus: sequitur posterior, à τὴν ἑσθὶν continens, hæreticos quos à quibus presentis Articuli veritas corrumpitur, damnans. Illorum autem duæ constituuntur classes: prior Pelagianorum: altera Aliorum, ut Confessio loquitur. De singulis ordine agemus.

THESIS I.

Pelagiani à Pelagio nomen sortiti sunt, qui, ad differentiam Pelagii Samosatensis, pii & orthodoxi sub Valente Imp. Doctoris, Briton cognominatus, Romæ Monachum initio professus, & ad Presbyteri quoque dignitatem evectus, cum in Syriâ peregrinatus fuisset, & Novatianorum atque Melitianorum venenum haufisset; ipse quoque prava dogmata, ut auctoritatem sibi pareret, circa annum Christi 414. juxta Marianum, vel 415. juxta Secundum Prosperum sub Imp. Honorio & Theodosio juniore, in Oriente, Italiâ, Galliâ & Angliâ spargere cœpit; quemadmodum Cælestinus, ejus discipulus, in Africâ: unde iidem Hæretici Cælestini quoque dicti fuerunt.

II. Caput Pelagianæ hæreseos, quoad peccatum Originis hoc fuit: Originalem labem non peccatum, sed tantum fomitem esse; nec posteritati, sed primis duntaxat parentibus nocuisse, neq; aliter peccatum, quam μιμήσις sive imitatione propagari, proindeque parvulos à parentibus neque trahere, neque habere peccatum originis; cum id sine voluntate, quæ in eis nulla est, esse non possit; utquæ rursus peccatum originis
A 2 planè

planè negare posset, libidinem & concupiscentiam, quæ natura hominibus inest, bonam esse docuit.

III. Hæc hæresis, quanquam à Patribus, utpote *Ambrosi o de vocat. gent. Hieronymo contra Pelag. Augustino l. 2. ad Hilar. de bono Persverantia Tom. 7. Item de verbis Apostoli, Ser. 31. Tom. 10. & c.* acriter impugnata; quatuorquè diversis Synodis, *Palestinâ, Carthaginensi, Milevitanâ, Arausicanâ* apertè damnata fuit: serpsit tamen latissimè & longissimè duravit, ut ad nostra etiam tempora impuritatis suæ feces transmiserit. *Hæc de Pelagianismo.*

IV. Sequitur altera classis hæreticorum, huic articulo se opponentium, quam secundana Confessionis editio, nempe Spuria illa, elisit, sicquè orationem connexuit, quasi sola Pelagianorum hæresis rejecta sit; cum interim præter illam aliæ etiam expressè sint damnatæ: & Apologia nominatim *Scholasticos* iterum atque iterum expresserit, quorum doctrina cum Articulo hoc è diametro pugnet. Quibus sanè non poterit non injuria videri facta, & hanc culpam ipsa agnoscere Confessio, si mutationem istam approbet: Uti etiam illud dudum nonnulli ex Pontificiis observârunt, ac publicis scriptis notârunt, Philippum, Confessionis Architectum, in hoc articulo sibi non constare, sed quarum rerum Pontificios anno XXX. insimulârunt, eas anno XL. retractâsse; *Andr. Fabr: Harm. f. 17. Hesselius de Communion. f. 215.*

V. Verùm Nos Pontificiis nequaquam concedimus, Philippum Melanchthonem Augustanæ Confessionis primum auctorem fuisse. Quandoquidem cum Bononiâ ad Ordines Imperii ab Imper. Carolo dimissis literis Augustæ Comitæ essent indicta, rescripsit Imperator, se dissidentium in Religione partium sententias clementer auditurum. Hinc Principes, Civitates, & Respubl. atque Ordines alii, Lutheri doctrinam amplexi, singuli suos Theologos ad Apologiam paratos esse, & summam doctrinæ in suis Ecclesiis propositæ, scriptis complecti jusserunt. Inprimis diligenter id ab Elect. Saxon. Joanne factum est; qui Torgaviâ datis ad Theologos Wittebergenses literis, seriò mandat, ut omnibus aliis nego-

negotiis sepositis, de certâ quâdam Confessionis formâ delibe-
rent. Accepto hoc mandato, habitâq; deliberatione, Luthe-
ro commissum hoc negotium fuit à Theologis, ut summam
Confessionis paucis capitibus ipse comprehenderet. Conscri-
pti ergo sunt Articuli, quos vocant, XVII. quibus summa
Religionis nostræ comprehensa fuit, quosq; secum ad Comi-
tia abstulit Elector, & extant in Tomo 5. Jenensi. Hoc ergo
scriptum Lutheri archetypus fuit Augustanæ Confessionis:
quippe quam ad hujus normam Augustæ postea conscriptam
esse, & verba eadem, phrasésq; in plerisque Articulis retentæ,
simul etiam ordo & seriès Articulorum ferè similis, denique
ipsa Electoris ad Lutherum Augustâ Coburgum data Epistola
luculenter testantur, in quâ scripti isti Articuli XVII. Delinea-
tio appellantur: ad cujus præscriptum Confessio ipsa tandem
in Comitibus expedita fuit. Et Elector gravissimus testis est, qui
Articulorum scriptum Augustæ à Philippo revisum denuo, &
in ordinem esse redactum scribit, & Exemplar Confessionis
scriptæ ilico Coburgum ad Lutherum misit, qui pro suo placito
Confessioni isti adderet vel adimeret, & pro suo spiritu (sicut
tum Philippus ad ipsum scripserat) de toto scripto statueret.
Qui remissam, uti conscripta erat, eximiè sibi eam placere re-
spondit, ut censurâ aliâ omni planè sublimiorem.

VI. Post Spiritum sanctum igitur hîc primas Ecclesiæ, se-
cundas Lutherò, tertias Philippo tribuimus: nempe Ecclesiæ
inventionem: Lutherò dispositionem ac directionem; Phi-
lippo Elocutionem.

VII. Ut autem nunquam concessit Ecclesia Lutherana,
Philippum Augustanæ Confessionis Architectum fuisse: sic
neque unquam probavit mutationem anno quadragesimo, pri-
vato planè arbitrio, à Philippo institutam & peractam: neque
mutatam illam pro verâ & authenticâ unquam agnovit, sed ut
spuriâ ac suspectam semper rejecit, & in Archetypi simplici-
tate quievit, proindeq; nec mutationem hujus articuli pro-
bavit.

VIII. Secundæ itaque classis hæretici dividi possunt in
eos, qui in Defectu, & in cæteros, qui in Excessu peccant.

IX. Illi, in excessu peccantes, planè negant malum originis esse peccatum. Et horum rursus duo sunt genera: Quidam enim directè & expressis verbis negant vitium originis esse peccatum: Quidam verò obliquè & per consequentiam idem inficiantur.

X. In primo genere sunt 1. *Huldericus Zwinglius*, 2. Plerique omnes *Anabaptista*: cum novis hæreticis *Photinianis*.

XI. *Zwinglius* in *Epist. ad Urban. Regium* malum originis verè ac propriè peccatum esse, disertè negat: qui postea quidem in *Colloquio Marpurgensi*, An. 1529. de errore isto admonitus, errorem illum correxisse visus est: ad ingenium nihilominus rediit, & in suâ *Confessione*, quam in *Comitiis Augustanis* Anno 1530. ad *Carolus V.* scripsit, quæq; curante *Joanne Jacobo Grynæo*, anno 1590. *Basileæ* recusa est, eundem planè errorem erravit ac repetiit articulo quarto p. 233. his ipsis verbis: *Velimus, nolimus, admittere cogimur, peccatum originale, ut est in filiis Adæ, non propriè peccatum esse. Non enim est facinus contra legem. Morbus est igitur propriè & conditio. Et rursus p. 235. Nati scelus non habent, sed pœnam & mulctam sceleris, puta conditionem, servitutem & ergastulum. Ista si scelus libet appellare, ideo quia pro scelere infliguntur, non verè, &c.*

XII. Pugnât error hic cum manifestis scripturæ dictis. *Gen. 5, 3. Adâm genuit filium secundum suam (corruptam & peccatricem) imaginem, & similitudinem. Psalm. 51. v. 7. Ecce in iniquitatibus conceptus sum, & in peccatis concepit me mater mea. Job. 3, 6. Quis potest dare mundum de immundo conceptum semine? Joan. 3, 6. Quidquid natum est de carne, caro est. Conferantur Rom. 3, 23. Item c. 5, v. 2. Ephes 2, 3.*

XIII. Sic fex *Anabaptistarum* plerorumq; pronunciat, *Christum* morte suâ peccatum originale in universum ex humanâ naturâ sustulisse, ita ut in *Novo Testamento* infantes non concipiantur, vel nascantur in peccatis, sed sint innocentes. Videatur *Colloquium Franckenthalense*. Verùm hi iisdem scripturæ dictis refelluntur.

XIV. *Photinianorum* doctrina de peccato originis in *Catechesi Latinâ*, editâ *Racoviæ* anno 1609. & *Regi Magnæ Britannia*

teannia Jacobo inscripta cap. 10. de Prophetico Christi munere sic proponitur p. 249 : *Peccatum originis nullum prorsus est, nec e Scriptura id doceri potest. Et lapsus Adæ cum unus actus fuerit, vim eam, qua depravare ipsam naturam Adami, multò minus verò posterorum ipsius posset, habere non potuit : Ipsi verò in pœnam irrogatum fuisse, nec scriptura docet, & Deum illum, qui omnis æquitatis fons est, incredibile prorsus est, id facere voluisse.* Idem docet Ostorodus in Germanicâ institutione, editâ Racoviæ an. 1614. c. 33. p. 271. Et p. 280. disertè ait : *Concludimus igitur, prorsus non esse peccatū originis.*

XV. Errori huic opponenda sunt luculentissima testimonia, antea allegata, *Genes. 5, 3. Job. 14, 4. Ps. 51, 7. Jerem. 17, 9. Job. 3, 6. Rom. 5, 12. Ephes. 2, 3.* In his & similibus dictis corrupendis magno quidem, sed prorsus vano occupantur studio isti veritatis hostes. Quia etiam mors stiperdium peccati est : & multi moriuntur, qui actualiter non peccarunt : sequitur illos propter peccatum originis morti subjectos esse.

XVI. In posteriori genere sunt primò, qui docent à parentibus sanctis liberos sanctos nasci : deinde scholastici Doctores ac Monachi, qui omnes nimis tenuiter ac jejunè de peccato originis statuunt.

XVII. Primi generis sunt *Calvinus*, & qui hunc sequuntur. Calvinus in suis Institutionib. l. 4. c. 16. sect. 24. *Isaacum*, ait, *hereditario jure, secundum promissionis formulam, jam à matris utero in fœdere contineri.* Et mox : *Qui à Christianis originem ducunt infantes, ut in fœderis hereditatem statim ac nati sunt, à Deo excipiuntur : ita in Baptismum sunt recipiendi.* Videatur etiam Calvinus in commentar. in *Gen. c. 3.* ubi peccatum originis naturaliter propagari à parentibus in liberos expressè negat. Beza in 2. Respons. ad acta Colloq. Mompelgart. p. 103 : *Nec enim, in quibus piorum infantibus primus ad salutem aditus est baptismus, sed ipsa ex piis parentibus progeneratio.* Et p. 130. *Patres credentes liberis suis jus Christianæ civitatis suâ fide acquirunt.*

XIIX. Verùm & hæc opinio contra manifestos scripturæ textus pugnat. Justus n. suâ (non parentum) fide vivet, *Habac. 2, 4. Rom. 1, 17.* Et Abrahamo de fœdere data quidè fuit promissio, sed non absolute, verùm cū conditione mediòrū divinitus instituto-

SUM.

rū. Sic n. ait Dominus Gen. 17, 14. *incircumciscus masculus, qui non circumciderit carnem præputii sui, utiq; exterminabitur anima illa de populis suis. Nam pactum meum irritum fecit.* Et Apostolus ait: *Omnes sumus naturâ (id est, nascendo) filii iræ, Eph. 2, 3.* adeo ut nisi regnamur ex aquâ & spiritu, non ingredi possimus in regnum cœlorum, *Joan. c. 3. v. 5.* Quò respexit Tertullianus in suo Apolegetico c. 17: *Fiunt, inquit, non nascuntur Christiani.*

XIX. Sequuntur nunc *Pontificii, Scholastici Doctores, & Monachi.* Ubi variæ apparent dissensiones. Nam Responso Caroli Cæsaris & Catholicorum Romanensium in ipsis Comitiis data, licet articulum ipsam de peccato originali approbaret, declarationem tamen planè rejecit, quòd peccatum originis sit *nasci sine metu DEI, sine fiduciâ erga Deum:* cum sit potius culpa actualis adulti, quàm noxa infantis recens nati, qui usu rationis adhuc non pollet. In quâ etiam sententiâ fuit *Joannes de Daventriâ.*

XX. Verùm *Joannes Cochleus,* infensissimus hostis Augustanæ Confessionis, in suo Examine sive Censurâ in Aug. Conf. contrarium tacitè docet ac fatetur, *infantes nondum baptisatos esse sine metu DEI & fiduciâ erga DEUM,* quando in hæc verba definit: *Scimus infantes quoslibet nasci in peccato originali: nemo tamen justè imputat eis in vitium aut peccatum, quòd sunt sine metu Dei, & sine fiduciâ erga Deum, quia per ætatem nesciunt, quæ sit distantia boni & mali, Deut. 1. aut quid sit inter dextram & sinistram. Jon. 4.* Apertiùs adhuc loquitur *Joannes Hofmeisterus,* in Harmoniâ Fabricii sententiam suam exponens his verbis: *Articulus hic secundus non habet, undè à candidis Theologis vel rejici vel vituperari possit. Et mox: non ineptè loquuntur adversarii, (protestantes) homines nasci cum peccato, hoc est, sine metu DEI, sine fiduciâ erga DEUM, & cum concupiscentiâ: id quod tamen Germanicè explicatiùs dixerunt. Et rursus: Igitur, quòd bis adversarii (protestantes) dicunt de metu & fiduciâ, non de actuali, sed potius de aptitudinali affectu intelligimus. Ne autem responsioni principum Papisticorum in faciem contradicere videatur, hanc addit correctionem: Opinor, inquit, nostros (Confessionis A. confutatores) hoc loco veritos fuisse impia Huldrici Zwinglij somnia,*
qui,

qui, sicut jam olim conquerebatur Melancthon nomen quidem peccati originis retinuit, rem autem sustulit. Utcumq; verò sit, certum est ex divinis literis, hominem non renatum, sive ille parvulus sive adultus fuerit, non habere verum metum, nec veram fiduciam, nec veram fidem, nec posse verè concupiscentiæ resistere.

XXI. Hæc Hofmeisterus: quibus licet refutet Papistas cæteros, illa tamen *Georgius Cassander* Theologus Cæsareus, quem excellentibus encomiis ornarunt Imperatores, Ferdinandus & Maximilianus II. approbat, uti etiam Consensum, in colloquio Wormatiensi an. 1541. inter Pontificios & Evangelicos initum, quo unanimiter conclusum fuit, in renatis manere peccata, culpam verò ac pœnam remitti. Sic idem *Cassander* in suâ *Consultatione art. 21* otam doctrinam Augustanæ Confessionis de hoc articulo confirmat, apertè affirmans, eam Catholicæ doctrinæ conformem esse, cum doceat, quod omnes homines post lapsum, cum peccatis ac mendaciis nascantur, & quòd peccatum originis reverà sit peccatum, propter quod omnes damnentur, qui non aquâ & spiritu regenerentur. Propter hanc veritatis assertionem, vir hic doctissimus & moderatus à Jesuitis male acceptus est, gravissimis calumniis ipsum insectantibus.

XXII. Sic *Alphonsus Virvesius Philippicâ III.* fatetur, præter novitatem verborum nihil differre Augustan. Conf. de peccato originis à fide Catholic. Hi omnes refutant cæteros Pontificios Doctores. Ubi ergo gloriatio illa Thraonica de perpetuo consensu Pontificiorum?

XXIII. Quomodo etiam Jesuitæ consentiant, & quâ constantia in hoc articulo versentur, ex subsequentiis erit manifestum. *Bellar. lib. 4. c. 3. & aliquot seq. de amiss. grat. & statu peccati*, prolixè disputat, peccatum originis esse peccatum verè ac propriè dictum, ejusq; pœnam agnoscit mortem & dånationem æternam.

XXIV. Quæ etsi speciosa videntur, non tamen existimare possumus, rem seriò agi, sed potiùs glaucoma simplicioribus obijci. Hoc *Lex lib. 5. Bellarm. de stat. peccat. c. 17.* colligere est: Ubi dicit, peccatum *Adami in nobis originale dictum, nobis communicari per generationem eo modo, quo communicari potest, id quod transit, nimirum per imputationem. Omnibus enim imputatur, qui ex Adamo nascuntur.* II. *Ibidem, videtur, inquit, privatio doni illius esse potiùs*

B

pœna

pœna quàm culpa. III. *Lib. 1. de amiss. grat. & stat. peccat. c. 1.* contendit, nihil esse propriè contra legem, nisi sit voluntarium: neque lex propriè detur, nisi iis, qui habent usum liberi arbitrii. Ergo concludimus, quia infantes, qui in mundum nascuntur, non habent usum liberi arbitrii, illos lege obligari non posse, proindeq; peccatum propriè dictum non habere. IV. *Ibidem c. 2.* dicit Bellarminus: *Originalia sunt, quæ trahuntur à primo parente Adamo per carnalem propagationem, quæq; voluntaria sunt alienâ, non propriâ voluntate.* Undè colligimus, quòd peccatum originis non sit propriè peccatum; quia non est propriè voluntarium: Quod verò ut necessarium in omni peccato requirit Bellarminus *lib. 1. de stat. pecc. c. 11. arg. 5.* Non autem esse potest propriè voluntarium, cum tamen voluntarium Bellarmino dicatur respectu parentum, & non respectu illius, cui peccatum subjectivè tribuitur & inesse dicitur. V. *Ibidem* scribit Bellarminus: *Peccatum non dici univocè de mortali & veniali, sed per analogiam quandam: & peccatum veniale non esse perfectè peccatum sicut mortale, sed imperfectè: ac proinde non deberi ei pœnam mortis aeternæ.* Jam verò quidam Pontificii vocant peccatum originis minus peccato minimo veniali; *Thomas in 2. dist. 23. q. 1. a. 2.* Quid ergo concludendum inde aliud, quàm peccatum originis multò minus dicendum esse perfectè & exquisitè peccatum? VI. *Lib. 5. de grat. & liber. arbitr. c. 20. resp. 1.* Sic Calvino respondet Bellarminus: *Prima illa Calvini de malitiâ hereditariâ responsio, parùm eum juvat. Nam malitiam illam nos pœnam docemus esse, non culpam, nisi liberâ voluntate ei obœdiamus: Calvinus autem qui culpam esse contendit id probare, non assumere debuisse.* Et *lib. 4. de amiss. grat. & stat. peccati c. 10. obj. 8. in infantibus non actum peccati, sed reatum & maculam inesse dicimus.*

XXV. *Imò Robardus Tapperus Decanus Lovaniensis in artic. de peccat. orig. ex Capreolo affirmat, peccatum originis non nisi æquivocè peccatum dici, simulq; inficiatur illud esse alicujus legis transgressionem.*

XXVI. *Albertus Pighius controvers. 1. de peccat. orig. & Ambros. Catha-*

Catharinus libr. de laps. hom. & peccat. orig. cap. 6. ambo Pontificii, describunt peccatum originis, quod sit inobædientia primi hominis: quos hoc nomine reprehendit Bellarminus, & addit ex sententiâ hac ab iisdem auctoribus tres alias deduci. 1. Peccatum originis esse unum & idem in omnibus hominibus. 2. Hoc unum peccatû in primo homine re ipsâ fuisse, in cæteris per imputationẽ. 3. Nihil esse in parvulis re ipsâ inherens, quod habeat veram peccati rationem. Nam privationem Justitiæ, maculam, reatum, & similia, pœnæ, non culpæ rationem habere, nisi fortè improprie. Has sententias etli ex Tridentino concilio potissimum refutat Bellarminus: certum tamen est, concilium istud non damnâsse Pighii aut Catharini de peccato originis opiniones, adeoque non definivisse, quid sit peccatum illud, & in quo ejus essentia consistat. Hinc etiam Robardus Tapperus non concedit Pighii & Catharini sententiam simpliciter erroneam esse.

XXVII. Obliquè etiam Pelagianismo fomenta præbent, & peccatum originale extenuant Pontificii & Scholastici, dum asserunt, peccatum originis nihil esse aliud, quàm doni cujusdam supernaturalis carentiam, ipsam interim naturam hominis integram, puram, & incorruptam mansisse, proindeq; posse hominem ex puris naturalibus Deum diligere super omnia, Gabriel Biel in 3. sent. dist. 27. posse omnia præcepta virtutum Theologicarum, quantum ad substantiam operum, per sua naturalia adimplere, Robardus Tapp. de lib. arbitr. p. 291. Philosophos sine verbo Dei, & sine spiritu regenerationis solo naturalium notitiarum & virium ductu ad veram justitiam, quâ salvati sint, pervenisse, Andrad. lib. 3. & 4. Quod verò si ita est, quomodo peccatum originis defendetur, quod est profundissima naturæ humanæ depravatio? Quandoquidem naturæ integritas, & extrema ejusdem pravitas, sunt oppositæ quarum unâ assertâ, tollitur altera.

XXVIII. Deindè fomenta Pelagianismo obliquè præbent Pontificii, dum liberè de τὸ εἶναι peccati hujus disputant, ac disputandum relinquunt, ac si res quæstionis esset, non fidei. In quâ sententiâ est Concilium Tridentinum, in quo cum definitû sit,

peccat. orig. verè esse peccatum, unicuiq; proprium, deinde unde illud sit; tandem qui sint ejus in nobis effectus; propriam ejus rationem silentio involutam, & quid illud sit, consultò præteritum fuisse, scriptores pontificii asserunt, ut opinandi libertatem relictam esse in hac parte, omnes intelligerent. Sic n. Andradius, cui Concilii secretiora complura nota fuere & perspecta lib. 3. def. concil. *Concilium Tridentinum*, inquit, *propriam peccati originis rationem consultò involvit, & ita opinandi libertatem unicuiq; reliquit.* Cùm verò liberam omnibus de capite hoc sentiendi, quod liberet, licentiam Patres Tridentini Concilii reliquerint, solam eam sententiã, quam nostra Confes. ex s. scripturã est professa, diris anathematum perstrinxerunt, ut quo spiritu congregati essent, saltem hoc documento testatum facerent. *Videatur Chemnitius part. 1. Exam. num. 159.*

XXIX. Tertiò idem præstant Pontificii i. dum concupiscentiam in renatis reliquam peccatum esse negant. *Bellarmin. l. 4. de amiss. grat. & stat. peccat. c. 5. & seqq. Concilium Tridentin. sess. 5* Illa enim est peccatum originis, ut ex Apostolo docet Augustinus: Ergo omninò in renatis peccatum originis verè esse peccatum negant Pontificii: i. e. dum statuunt per baptismum tolli peccatum, ut nihil amplius sit in renatis, quod habeat veram peccati rationem. Quod si ita est, quomodo renati propagabunt in posteros originale peccatum? Quomodo item verum erit illud Augustini lib. 1. de concup. & nuptiis: *peccatum in baptismo remittitur, non ut non sit, sed ut non imputetur.* Quod postea Scholastici ita explicârunt, tolli peccatum, quoad reatum, quod formale appellârunt, h. e. tolli peccatum quoad culpam & iram DEI: manere autem ipsum quoad corruptionem, in naturam introductam, quod materiale dixerunt, nos verò concupiscentiam peccandi. Qualis verò & hic consensus Scholasticorum cum cæteris Pontificiis?

XXX. Quomodo etiam peccatū propagari defendent Pontificii? quando animã unã cum corpore ex parentib. propagari negant, & contra strenuò defendunt, hominib. singulis animas singulas non ex propagine, sed ex nihilo tunc primum creari atq; infun-

infundi, cum in utero matrum foetus concepti atque ad animationem præparati sint: *Bellarminus l. 4. de amiss. grat. & stat. peccat. cap. 11. sent. 6.* Aut ergo Deum peccati auctorem blasphemè criminentur, aut propagationem negent, necesse est. Atque hæc est causa, quòd scribat Augustinus lib. 10. de Genes. cap. 23. *opinionem, quæ asserit propaginem animarum, niti fortioribus argumentis, quàm sententias cæteras.*

XXXI. Denique docent Jesuitæ unanimiter omnes, Mariam Virginem matrem Dei non esse in peccatis conceptam & natam. Sic *Bellarminus l. 4. de amission. gratiæ cap. 15. 16. Item lib. 2. de Monachis cap. 39.* asserit, *singulari Dei privilegio, beatam Virginem Mariam ab omni omnino peccato immunem esse.* Et *Gregor. de Valentia lib. de peccat. Orig. cap. 3.* negat eam peccatum originis incurrisse, p. 127. Videatur etiam *Concilium Basiliense, Sess. 36. & Tridentin. sess. 5.* Qui error ex superstitione Monachorum & carnalibus cogitationibus ortus est, ac si derogaret sanctitati Christi, si etiam mater ejus peccatrix statueretur, & Deus non potuisset vel scivisset efficere, ut ex peccatrice sine peccato Christus conciperetur & nasceretur: cum interim omniscipiens Deus medio hoc ad id usus est, ut Filius ejus non viâ ordinariâ, sed sine virili semine supernaturaliter per obumbrationem Spiritus sancti in utero Mariæ virginis conciperetur, & sic ab omnibus peccatoribus segregaretur: uti etiam hoc non diffitetur, *Gregor. de Valent. lib. 2. cap. citat. statim in initio.*

XXXII. Ut autem error errorem trudit, sic ex illo alter derivatus est, nempe docuerunt Pontificii, Mariam, ut sanctissimam virginem, & ab omni peccato immunem adorandam, cultuquè divino honorandam esse: persuaserunt etiam plebi, ipsam esse matrem misericordiæ: qui quærere vellet gratiam, ipsi non ad Christum confugiendum esse (quippe qui longe adhuc sanctior & severissimus judex esset) sed apud Mariam auxilium quærendum, ipsam tanquam veram mediatricem implorandam, ut pro nobis apud filium intercederet, nosque ipsi conciliaret.

XXXIII. Atque ut objectioni ejusmodi (Mariam viâ ordinariâ, proindequè in peccatis conceptam & natam esse) respondere possent, negavit Sanctorum Legenda antecedens, narrans, Mariam non ex congressu connubiali, sed ex osculo Joachimi, quod conjugi Annæ fixerat, conceptam esse. Quæ nugæ indignæ sunt ullâ responsione, cum Scriptura Sacra Mariæ parentes & nativitatem ordinario modo describat, quòd sit ex semine David.

XXXIV. Quia verò & hoc Pontificiis objici potuit: peccatricem fuisse Mariam, cum morti subjecta fuerit, & mors stipendium peccati sit: utique sine pudore & fundamento ullo asseruerunt, & universæ Ecclesiæ persuadere non erubuerunt, Mariam non esse mortuam, sed vivam in cœlum susceptam; utquè insulsum hoc figmentum confirmarent, & omnibus inculcarent, festum ascensionis Mariæ sanciverunt.

XXXV. Tertiò si illis objiciatur, negari non posse, quòd Christus quoque pro Mariâ passus & mortuus, & sic ipsa per Christum redempta sit: concedit id *Gregorius de Valentia lib. de peccat. Orig. cap. 3. pag. 130. b.* sed consequentiam negat, ipsam propterea peccatricem censendam esse; negationemquè sic explicat & confirmat: *Facilius intelligitur, quomodo B. virgo fuerit per Christum redempta, hoc ipso, quod divinitus propter Christi merita præservata fuit ab illo defectu, quem ob prævaricationem legis ad illam etiam pertinentis justè incurrere potuisset, sicut alii Adæ posterii.*

XXXVI. Verùm nugæ sunt, sine ratione & Scripturâ effutitæ. Probetur Christum passum esse pro aliquo vel aliquibus, ut præservarentur à peccatis. Pro peccatoribus mortuus est, peccatores & non alios redemit, ut universa Scriptura clamat. Deinde nullum quoque ex posteritate Adami excipit, præter unicum Christum, cæteros omnes, viâ ordinariâ natos, peccatores pronunciat, & omnia sub peccatum concludit, *Galat. 3, 22.* omnequè discrimen tollens, asserit, *omnes peccasse, ac defici gloriâ Dei, Rom, 3, 23.* Et in specie beatam prædicat Mariam

riam propterea quod crediderit, *Luc. 1. v. 45.* Hinc etiam Spiritus ipsius exultat super Deo Servatore suo, *ibid. v. 47.*

XXXVII. Certum itaque est, Scripturam de nullo scire homine, qui singulari hoc Privilegio gaudeat, ut sine peccatis natus sit, unico Christo excepto, de quo testatur, *Hebr. 7. v. 26.* ipsum segregatum esse à peccatoribus. Si Maria quoque illo privilegio includeretur, haut dubie à Spiritu sancto tanquam miraculum, à seculis inauditum, annotatum fuisset. Si enim Spiritus sanctus indicare voluerit, quod Adamus genuerit filium ad imaginem suam, eoquè totam posteritatem describere; quidni etiam hoc unicum extraordinarium significasset, quod maxime miraculosum, uti ejus conceptio & natiuitas.

XXXVIII. Ad summam: à generalibus regulis, *Joh. 3. v. 6: quod genitum est ex carne, caro est, Rom. 3, 22. non est distinctio: omnes enim peccarunt, & deficiuntur gloria Dei, cap. 5. v. 14. Regnavit mors ab Adam usque ad Moysen, in eos quoque, qui non peccarunt ad similitudinem transgressionis Adam.* A generalibus illis regulis, inquam, non excipitur Maria. Quandoquidem ex illis apodicticè concludit Augustinus lib. de fide ad Petrum cap. 23. *Firmissimè tene, & nullatenus dubites, omnem hominem, qui per concubitum viri & mulieris concipitur, cum peccato originali nasci, impietati subditum mortis, subiectum, & ob hoc naturà filium iræ nasci.* Et lib. de nuptiis & concupiscentiâ: *Ideo Christus non de concubitu nasci voluit, ut hinc etiam doceretur, omnes, qui de concubitu nascuntur, carnem esse peccati.* Et lib. 5. contra Julianum cap. 9. *Mariæ corpus ex concupiscentiâ originali venisse ait, sed non trajecisse eam in corpus Christi.* Licet aliàs, cum de peccatis agitur, de Mariâ propter honorem Dei nullam prorsus habere velit quæstionem. *Tom. 7. lib. de natur. & grat. cap 36.*

XXXIX. Jus quoque *Canonicum* consentit de *Consecrat. dist. 3. cap. pronuncianum*, super verbo *Natiuitas: De festo conceptionis nihil dicitur, quia celebrandum non est. Et hæc est ratio, quia in peccatis concepta fuit, sicut & ceteri sancti, exceptâ Unicâ personâ Christi.*

XL.

XL. Papa Sixtus anno 1483. liberam reliquit facultatem in utramque partem opinandi de hoc, Mariam esse sine peccatis vel cum peccatis conceptam: Sed Tridentinum Concilium se supra Sixtum elevavit, *Sess. 5. Canon. ult.*

XLI. Bellarminus *lib. 4. de amiss. grat. & stat. peccat. cap. 15.* dicit, non haberi apud Catholicos pro re certâ & explorata ac fide Catholicâ tenendâ, B. virginem sine peccato fuisse conceptam.

XLII. Qui fit autem, Bellarmine, quod res hæc incerta sit apud Catholicos? cum aliâs unanimi ore clametis: Traditiones esse certas, esse regulam infallibilem: Ecclesiam errare non posse. Jam verò & hæc traditio aliqua est: Mariam sine peccatis conceptam esse: & quidem ejusmodi traditio, quam Concilium Tridentinum unâ cum Papâ approbavit ac confirmavit: quæ ergo causa incertitudinis? Sanè vera causa hæc est, quòd omnes traditiones sint incertæ, per se nihil probent, sed solum verbum Dei hanc in se habeat efficacem certitudinem, ut docere, hominesquè ἀνεγκλίως facere queat, *Tit. 1.* Quia ergo, Bellarmine, hic verbum est nullum: unde igitur certitudo?

XLIII. Verum nudum illum esse prætextum, & glaucoma, quod Jesuitæ cum Lutheranis disputantes objiciunt, patet partim ex ipso Bellarmino; quando statim in subsequenti- bus addit; *Opinionem tamen illam Catholicorum non esse erroneam, sed piam admodum ac probabilem:* partim ex Andradio in defens. Trid. lib. 5. mihi p. 489. *Sed quoniam Tridentini patres non quid esset in hac questione certum atque exploratum, cum Xisto Roman. Pontif. pronunciârunt, ad ea tantum respondeo, quæ ex sacris literis veterumq; patrum sententiis à Kemnitio afferuntur. Nam si cum iis tantummodo ac Catholicis viris mihi esset res, qui Romana sedis prærogativas pro dignitate suscipiunt, satis profectò Xisti Pontificis Tridentiniq; Concilii esset auctoritas, ut virginem Deiparam generalibus illis Pauli, sanctorumq; Patrum sententiis nequaquam contineri sibi persuaderent, &c. Et Gregorius de Valentia lib. de pecc. Orig. cap. 2. p. m. 130. A. Ex quibus, inquit, infertur, nunquam esse futu- rum,*

rum, ut Ecclesia aliquando determinet aliquem descendente ab Adamo præter beatam virginem habere privilegium, quo à peccato originali sit præservatus: neque etiam ut declaret incertum esse, quòd ad fidem attinet, num aliquis præter B. virginem id privilegium habuerit. Patet hoc, quoniam Ecclesia jam certo determinavit, omnes illos, exceptà B. virgine, id peccatum incurrere. Itaq; non potest unquam contrarium definire.

XLIV. Ultimò cui incognita est concertatio de hac re inter Monachos ordinis Prædicatorum & Minorum sive Franciscanorum circa annum Christi 1370, ut hinc rursus falsa arguatur Pontificiorum gloriatio de perpetuo inter suos consensu.

XLV. Remotis igitur Pelagianorum & πελαγανιζόντων in defectu circa naturam peccati Originis aberrantium opinionibus, restat, ut in excessu peccantes Manichæos videamus, eosque veteres & recentiores.

XLVI. Veteres fingebant, malum esse formaliter naturam quandam positivam & substantiam, statuebantque summum quoddam malum, quod reliquorum malorum sit causa. Crassissimum hunc errorem graviter refutavit Augustinus, docens ac demonstrans, malum non esse substantiam, sed qualitatem naturæ, & quidem accidentariam.

XLVII. Recentiores, nempe Flaciani, superiore seculo in Ecclesiam invexerunt errorem rusticum planè & flaccidum, delirantes, peccatum esse ipsam hominis substantiam. Quod dogma, utpote omnes articulos Symboli Apostolici evertens, Ecclesia statim in ortu suo damnavit, & cum auctore suo è rebus humanis eliminatum, remotissimum hæctenus à cœtu fidelium esse voluit.

XLVIII. Putidissima ergo calumnia est Bellarmini, Lutherum, & omnes qui ipsum sequuntur, γνησίως Lutheranos, Flacianismi reos peragere non dubitantis, lib. 5. de stat. pecc. & amiss. gmt. cap. 1. & seqq. Nam licet Lutherus super Genes. cap. 3. statuatur, peccatum esse de essentiâ hominis: & in Psal. 50. dicatur, foetum in utero materno peccatum esse: non tamen inde sta-

C

tim

tim colligi potest, Lutherum more Flacianorum peccatum substantiam statuere. Quandoquidem essenziale sive de essentiâ hominis esse, Luthero citato loco Genes. & alibi idem est, quod naturale sive connaturale & inseparabile: nempe ut significet hominis naturam post lapsum primorum parentum, ita comparatam esse, ut non possit naturaliter vel corrumpi, vel generari, vel esse, quin peccato originali sit inquinata, juxta varia Scripturæ dicta: *Naturâ sursum filii iræ*, Ephes. 2. v. 3. *Quis potest, dare mundum de immundo? ne unum quidem*, Job. 14, 4. &c. Satis enim se explicat Lutherus in sermone de triplici Justitiâ his verbis: *Ideo dixi essenziale, quia per nativitatem contrahimus & manet semper, neque aliquando transit, sicut actuale, sicut AQUA SALIS NATURALITER falsa est.*

XLIX. Non ergo Lutherus hominis essenziale sive de naturâ hominis peccatum dicit propterea, quia statuat, id essentiam hominis constituere; sed quia à nullo negari possit, essentiam hominis id per naturalem nativitatem contrahere; distinguit ergo inter ipsam essentiam hominis, & id, quod illi per naturalem generationem connatum est, & peccatum definit. Deinde in respectu ad actuale id essenziale vocat: quandoquidem non fuit ex arbitrio nostro, neque adesse & abesse potest, stante subjecto sive humanâ naturâ in hac vitâ: sed ex ipsis naturalibus principiis fuit, tanquam essenziale consequens; quod essentialem constitutionem naturaliter & necessario sequitur in hominibus naturaliter in mundum natis. Tertio dicit essenziale sive de essentiâ hominis peccatum non aliter, atque aquæ salis falsedo vel essentialis vel naturalis dici potest. Quilibet verò intelligit, quod falsedo non sit ipsum formale principium, constituens aquam; sed sit aliquid essentia illius aquæ naturaliter adhærens, eamque accidentaliter informans: proindeque licet non dici possit falsedo essentialis sive de essentiâ aquæ, est tamen de essentiâ aquæ falsa: quia aquam accidentaliter informat, ut sit falsa.

L. Foetum

L. Fœtum autem in utero, imò ipsum hominem peccatum dicit Lutherus emphaticâ & figuratâ, non propria phrasi & modo loquendi, haut secus ac Pauli illud ἐξοχήν habet & ἔμ-
 Φασιν 1. Cor. 6. v. 11. καὶ ταῦτά τινες ἦτε; atque hæc (sc. scelera) eratis quidam. Et satis se explicat ipse Lutherus in cap. 5. ad Galatas: *Quanquam, inquit, hæc sententiæ (fecit Christum maledictum & peccatum) rectè exponi possunt hoc modo: Christus factus est maledictum, id est, hostia pro maledicto, peccatum, id est, hostia pro peccato, &c. Tamen magis placet, si seruetur propria significatio uocum, propter majorem emphasin. Quia cum peccator reverâ venit in notitiâ sui, non solum sentit, se peccatorem concretivè seu adjectivè, sed etiam abstractivè seu substantivè, hoc est, non solum videtur sibi calamitosus, sed ipsa calamitas: non solum peccator & maledictus, sed ipsum peccatum & maledictum, ut in Latinâ linguâ, cum excellenter volumus aliquem significare scelestum, vocamus ipsum scelus.*

LI. Ergò in ejusmodi locutionibus utitur Lutherus κατὰ ἐξοχήν abstracto pro concreto. Quippe qui aliàs palam fateatur peccatum malum separabile: quòd Deus tandem suâ creationis potentiâ separabit ab Electis suis. Sic enim Lutherus cap. 38. Genes. mihi pag. 522. a. *Respondeo, inquit, Christum verè natum esse ex verâ & naturali carne & sanguine humano, qui corruptus fuit; originali peccato in Adam, sed sic ut possit sanari: sicut nos concedimus & speramus, qui sumus circumdati carne peccati, futurum, ut in die redemptionis nostræ ea purgetur, & separetur ab omnibus infirmitatibus, morte & ignominiâ: sunt enim Peccatum & Mors mala separabilia. De Peccato*

Originis hæctenus.

F I N I S.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

99 A 6900

ULB Halle 3
002 622 092

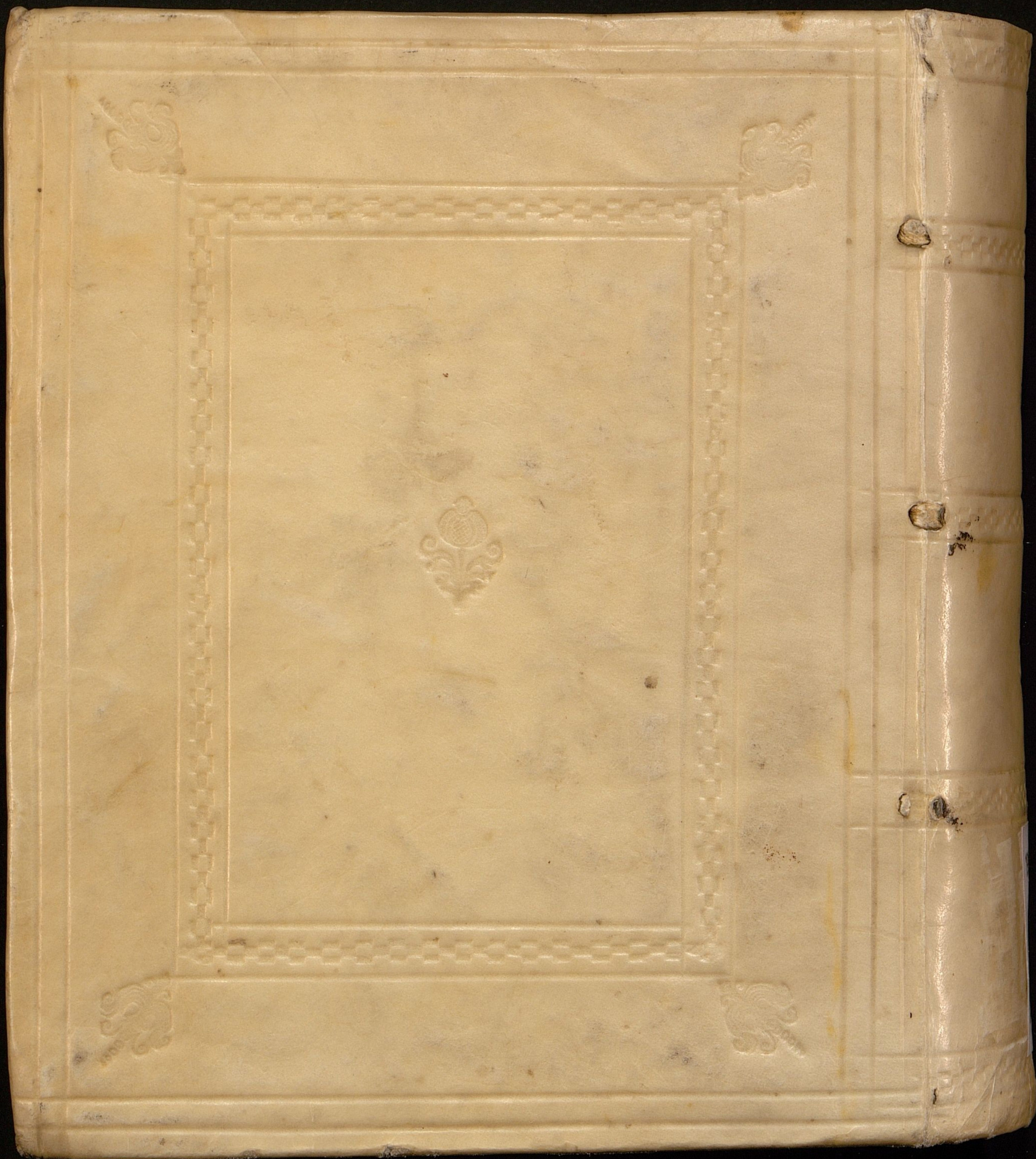

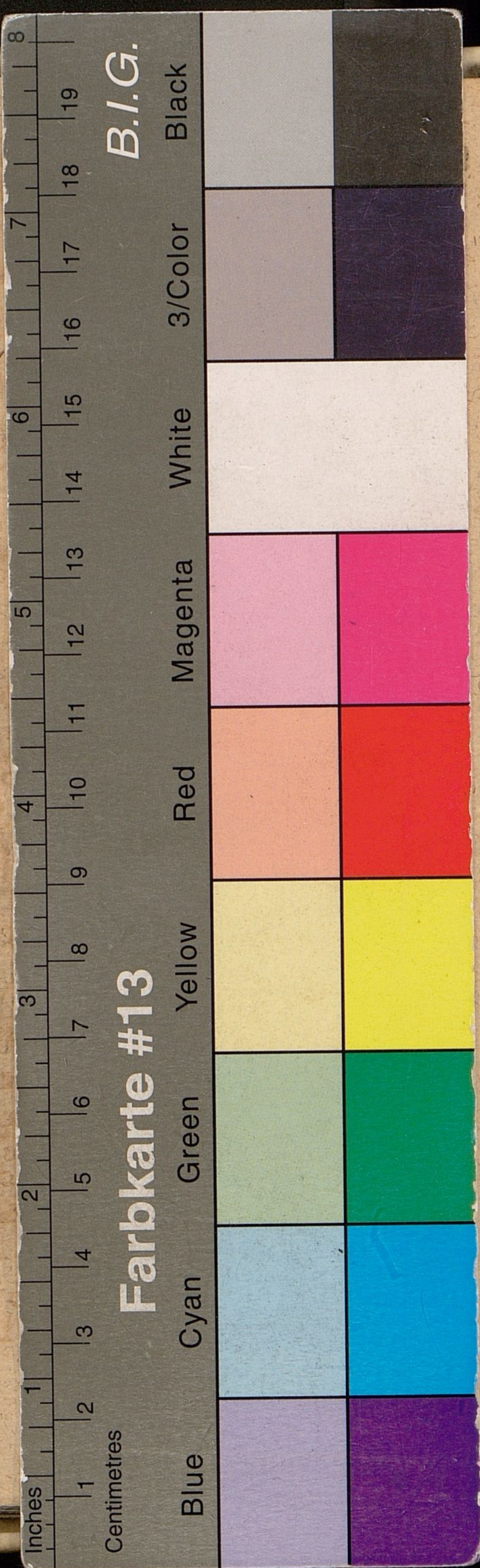
SB

Retro

VD 77

DISPUTATIO QUARTA
In Augustanam Confessionem
continens
ANTIΘΕΣΙΝ ARTICULI II.
De
PECCATO
ORIGINIS,

Proposita
In almâ VVittebergenſium Academia, 4
P R Æ S I D E
JACOBO MARTINI, S.S. Th.
Doctore & Professore Publ.

RESPONDENTE
M. CHRISTOPHORO BULÆO
Kötzſchenbrodâ-Miſnico.

Habebitur in Auditorio Collegii veteris
ad diem 31. Auguſti.

WITTEBERGÆ

Typis Hæredum SALOMONIS AVERBACH,
ANNO M DC XXVIII.